

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apere Martia. Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 47.
Correspondențele sânt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancite se refușă. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiu, 2 Decembre 1885.

În statul nostru s'au pus oamenii pe reforme, și nu putem nega, că lucrurile au ajuns departe de ce privește tendența de a produce și efect în aplicarea de reforme radicale. Legislativa a dat mâna cu așa numita viață socială.

Nu greșim dacă afirmăm, că reformele acestea în ambele direcțiuni au un singur mobil: ideea de stat unguresc, care în timpul din urmă a început a lua dimensiuni tot mai mari și a ni se prezenta în forme tot mai concrete.

Pretext a fost și este încă cultura.

Păretele succes se ivește în ce privește legislativa pe terenul instrucțiunii publice, căreia din puteri îi secundează activitatea reuniunilor de maghiarizare pe terenul social.

Mai există până astăzi un fel de sfielă în manifestațiunile oficiale ale statului nostru. Întreagă activitatea curentului modern se învâlește până acum în refrenul: binele statului.

Acest refren conduce vederile și enunțiațiunile și în desbaterea reformei cu privire la prolongirea mandatului deputaților dela 3 la 5 ani.

Proiectul guvernului privitoriu la această reformă tocmai acum se pertractează în parlamentul Ungariei.

Pre noi încă ne privește foarte de aproape proiectata reformă a legii electorale, însă numai așa, dacă se vor face esențiale modificări.

Din desbaterile de până acum noi nu ne-am putut face oglindă chiară despre folosul popoarelor din proiectata prolongire a mandatului reprezentanților poporului suveran.

Am urmărit până acum desbaterile parlamentare, și am observat, că comunicările diarelor sunt foarte măștere în espunerea adevăratului prognosticon în întreagă desbaterea.

Diarele guvernamentale reproduc numai cuvântările aderenților guvernului, cele opoziționale se mărginesc la comentarea cuvântărilor oratorilor dela opoziție. Nici unele nici altele însă nu ne comunică cuvântarea deputatului Truța sau cea a deputatului Babeș, cari se par a se fi ocupat cu excepțiunea legei electorale din Transilvania.

Suntem de credință, că ambii deputați români vor îngriji ca cuvântările lor să fie publicate prin diarele române. Cu chipul acesta vom ajunge și noi la cunoștința lucrurilor din parlamentul Ungariei,

și ne vom da seamă despre importanța proiectatei reforme cu privire la toți cetățenii din patriă.

Nu credem să se intenționeze o radicală reformă a legii electorale. Sunt 10 ani de când reformăm sub o lege excepțională noi ardelenii. De zece ani de zile se fac experimente cu noi, rezultatele de până acum nu vorbesc în defavorul curentului inaugurat într'un moment de nefericită inspirațiune și pentru noi și pentru elementul domnitoriu, care se simte fericit, având ași puterea în mână.

Se crede că interesul statului pretinde încordarea între naționalitățile din Ungaria, interesul statului unguresc pretinde, ca românul din Ardeal să simtă, că el e considerat de element destructor în organismul statului, și că prin urmare interesul comun pretinde, ca acest element să fie stirpit cu fer și foc.

Proiectul de sub întrebare va da ansă pușinilor deputați români din parlamentul Ungariei, ca ei să pretindă reformarea legii electorale încât ea apasă pe nedrept populațiunea română din Transilvania, și din rapoartele diarelor se vede, că ei au și pășit în fața parlamentului cu acest just gravamen al românilor ardeleni.

Dacă se va asculta glasul deputaților români, cari pretind dreptate, atunci va fi de interes și pentru noi activitatea parlamentului din Ungaria.

Se va trece la ordinea zilei preste reforma legii electorale, și cumcă se va trece, ne arată semnele de până acum, — atunci noi românii n'avem nici un interes din proiectata prolongire a mandatului de deputat dela 3 la 5 ani. Este egal dacă perioada de apăsare și va remania reprezentanții tot din 3 în 3, sau tot din 5 în 5 ani.

Reforme radicale cerem noi românii. Să nu mai fim tractați ca dușmani ai acestui stat, pentru care jertfim avere și sânge, să nu se mai susțină lege electorală excepțională pentru Transilvania, să nu mai fie strivite scoalele noastre, maltratată biserica noastră.

Cerem reforme pe baza egalei îndreptățiri, le cerem dela parlamentul Ungariei, spre a se întări credința în noi, că el scie cumpăni valoarea noastră în pace, și aceasta spre a putea conta la ea în timpuri de grea cercare, căci nimica nu e mai schimbăcios în lume, ca și mobila roată a norocului.

Revista politică.

În dieta Ungariei se continuă discusia asupra proiectului mandatului deputaților dietali dela 3 la 5 ani.

În ședința de Joi a vorbit între alții și dl deputat Petru Truța în contra proiectului de lege. Vorbirea n'o aflăm publicată în întregul ei nici într'un jurnal din capitală. O comunicăm deci în extract, după cum o aflăm.

Dl deputat Truța crede, că prin lungirea mandatului dietal se scurtă nu numai drepturile poporului, dar se înalță și atot puternicia guvernului. E foarte caracteristic la noi, că drepturile baste pe pactul nostru fundamental, în loc ca să fie estinse în cercuri cât mai largi, — ele se restrâng din zi în zi. Vorbitoriul combate mancitățile legii electorale; pentru Proprișvania sunt alte norme, ca pentru Ungaria propriu zisă, astfel că acolo sunt eschiși mulți dela dreptul electoral, pe când în Ungaria tot cu acelaș cens au drept de a participa la alegeri. De aici urmează, că deputații ardeleni sunt aleși în realitate de oficianții statului, cari sunt prin poziția lor adicții guvernului și prin clasele privilegiatăe.

În sfârșit dechiară, că se alătură la proiectul de conclud al deputatului Daniil Irányi, cu acel adaus, ca regimul să modifice întreaga lege electorală pe baza principiului de egalitate.

Imediat după dl deputat Truța a vorbit ministrul president Coloman Tisza, care a aflat de cuviință a nu reflecta la justele espuneri ale deputatului nostru național, deoarece discusia asupra modificării legii electorale n'ar fi la ordinea zilei!

E interesant într'adevăr de a observa ținuta dlui ministru president față cu deputații naționali, de câte ori aceștia și ridică glasul împotriva nedreptăților comise în contra naționalităților. Dl ministru president scie totdeauna afla, sau un prețec, ca să poată tăcea, — sau într'un limbaj bombastic a ironiza pe deputații naționali în afacerile cele mai serioase, ca bunăoară cu ocazia interpelărilor adresate guvernului prin dnii Babeș și Truța.

Între vorbitori „contra” e însinuat și dl Vincențiu Babeș. Așteptăm cu mult interes vorbirea dlui Babeș, precum și deslușirile dlui ministru.

Vorbind de declarațiunile făcute cu privire la fortărețele bulgare de președintele cabinetului român cu ocaziunea interpelării dlui Nicolae Ionescu, „La Correspondance de Vienne” adaugă următoarele:

FOIȚA.

În serile de iarnă.

Când am intrat odată în postul crăciunului, de ar fi timpul cât de moale, de ar înflori ici coala chiar și viorelele, noi tot ținem una, că ne-am băgat în iarnă. Totul ne arată că a trecut vara, că a trecut toamna — precum trec toate în lume, și n'avem decât să așteptăm gerul iernei, — căci vorba românului „iarna ne mănâncă lupul,” și vai de omul pe care l'a apucat iarna fără lemne și fără bani, precum ne ajunge pe noi o samă de oameni.

E postul crăciunului, și serile sunt lungi; a învâța pe cei tineri la colinde — precum era datina din bătrâni, — par'că nu ne mai vine astăzi de multe necasuri.

Te ai pune să dormi, — să mai scurți din noaptea, să-ți dai gândurile, să mai dai de puzele zilei și de necasurile lumii, — dar somnul fuge. Te întorci pe o dungă, te întorci pe cealaltă și somnul tot nu mai vine, par'că și el fuge de omul trudit, de omul necăjit. Ei, bine a știut românul ce cântă, când a cântat:

„Necăjit e omul Doamne,
Când se culcă și nu doarme.”

Cauți societate, distragere, dar nu o aflii, căci la noi în provincie în ziua de azi în ori care timp și ori unde te întorci, nu mai audă o veste bună, nu mai poți roști o glumă, fără ca să te temi că te aude potcălașul de ungur, ca apoi să te denunțe, să te negrească, să te facă aceea ce nu ești, și ce n'ai voit să fii nici când; ear ca să-ți mai faci încă și vre-o sară bună, — nici vorbă; — căci astăzi nu mai dai de o față veselă, și ori unde te întorci nu întâlnești decât fețe sarbede, posomorite, marcate de griji și de neîncredere, ear dacă te ai dimitte la vre un discurs, apoi ține minte! Nu mai audă alta decât tot numai tânguiri, despre greutățile zilei, despre asupri și persecuțiuni, încât îți vine une ori de crești, că de va mai ținea mult așa, apoi trebuie să se apropie coada veacului; ear altă dată îți vine să te apropii și să te încui într'un loc ascuns, ca să nu te mai vadă lumea, să nu te mai zărească suflet de om. Cu ce să-ți petreci așadar serile cele lungi? Să ascuți poveștile din bătrâni? — dar par'că și acelea se înpuținează pe zi ce merge, și oamenii tineri par'că îmbătrânesc cu zile înainte de vreme, cu toate că și azi mi aduc aminte cu multă plăcere, când în copilăria mea în serile de iarnă ascultam cu multă curiositate poveștile, de cari poporul român are o comoară nesecată: despre doi feți logofeți, despre balaori, despre năzdraveni, despre smei, despre pricolici și

câte alte duhuri necurate, — pe cari și astăzi li-aș asculta mult mai bucuros, decât să ascult eremidele și tânguirile cu ridicata, ce sunt astăzi pe la noi la ordinea zilei.

Vorba e: cu ce să-și omoare omul uritul în aceste seri lungi de iarnă? Me cugetam și eu la aceasta, ca nu cum-va în urma uritului să devin pessimist, mai târziu poate melancolic și în fine chiar misantrop, — când apoi am gătat-o. Me cugetai ce bine ar fi dacă învățam și eu când-va vre-una dintre meseriile cele multe? căci pe un meseriaș — deși își are și el greutățile sale, — cel puțin nu-l vestețesc, nu-l frământă gândurile, — și-și scurtă serile ceste lungi — cu câștig. Eu însă d'aste n'am învățat, căci încă de mic mi se băgase în cap caprițiu, că eu trebuie să învăț carte, ca așa apoi să me fac popă sau domn, — alta și nimica. Prostuț cum eram ca băiețel, dar de lucru greu me cam feream încă de p'atunci, căci cugetam în mintea mea, că tot va fi mai bine ca cucuruzul meu să mi-l sape alții, după ce vedeam că oamenii crescuți prin școli nu sapă, nu cosesc, nu îmblătesc. Mai mare respect aveam ce e drept de îmblăcii, cu cari făcând odată o probă, și întorcând hădărășul d'andăratele mi-am spart, capul împotriva radeș mai căpătai dela fericitul meu tată încă și o bătaie bună. M'am și jurat încă de p'atunci, că n'o să mai iau în mâna mea îmblăcii cât voi trăi. —

„Mai curând sau mai târziu va trebui totuși ca această cestiune a fortărețelor să fie rezolvată în sensul tratatului dela Berlin; altminter navigațiunea pe Dunăre nu va fi de cât un cuvânt zadarnic.“

Dela deschiderea Reichstagului german a animositatea crește din ce în ce mai mult între partida catolică și guvern. Șeful partidei ultramontane, dl Windthorst, nu scapă nici o ocaziune pentru a face opozițiune guvernului, mai cu seamă de când principiile de Bismarck a combătut, după cum se știe, cu cea mai mare energie mișcarea ultramontanilor, privitoare la cestiunea misionarilor. Rare-ori cancelariul a fost atât de înfăcărat în combaterea lui în contra clericilor ca cu această ocaziune, în care a căutat să dea pe față tendințele antinaționale disolvante ale ordinilor religioase, pe cari partida centrului se încerca ale face să reintre în Germania sub prețecst de a organiza evangelizarea coloniilor.

În urma discursului cancelariului, toți se așteptau ca centrul să se opună din toate puterile sale la propunerile guvernului. Rebelul de condei ce a început acum între „Germania“ și „Norddeutsche Zeitung“ este o dovadă, că cei ce se așteptau la aceasta, nu s'au înșelat. Organul partidei catolice declară, că o ruptură definitivă între centru și guvern este inevitabilă.

Organul cancelariului consideră această declarațiune ca o mărturisire prețioasă.

Centrul — dize „Norddeutsche Zeitung“ — datorează toată influința sa Kulturkampfului; că dacă rebelul politico-religios va înceta, centrul va cădea. Și va cădea, pentru că artificii care provocase constituirea lui, n'are să dăinuiească mult, pentru că este contrariu spiritului omenesc d'a fi vecinic în rebel. Dacă este adevărat că rebelul este câte odată un element necesariu la desvoltarea națiunilor, prin aceasta nu se înțelege decât rebelul întreprins într'un mare scop național. Dar certurilor, pe cari dl Windthorst le angajează cu atâta ușurință, experiența istorică n'asigură decât o durată foarte mărginită și niște rezultate negative. Le lipsesce o basă morală, nu sunt altceva decât manifestațiunea egoismului în contra ordinii. Imperiul german a fost fundat când se apăra în contra inamicului din afară, se va întări astăzi apărându-se în contra inamicilor din lăuntru.

Această amenințare nu pare cătuș de puțin că are să aducă o împăcare între centru și guvern.

De altă parte — cum observă „l'Indépendance belge“ — o asemenea declarațiune este foarte interesantă, căci ea însemnează că Reichstagul poate să fie disolvat. Centrul, punându-se cu hotărîre în opozițiune în contra guvernului, ar face ca balanța să se incline în partea progresiștilor, polonesilor și alsacienilor în toate cestiunile cele mai mari, cari așteaptă o soluțiune.

Răsboiul dintre sârbi și bulgari.

Vedând guvernele beligerante, că nu pot să ajungă la o înțelegere, s'au adresat către puteri, ca acestea să stipuleze condițiunile de pace.

La acest nou for de pace au și pornit deja scrisori peste scrisori din ambele părți, cu scop de a desluși și unii și alții situația în favorul lor.

Deci fiind că am învățat și eu nițică carte, mi-am propus să-mi cerc norocul: să-mi alung uritul, să-mi scurt nopțile — cu scrisul. Sunt însă de aceea firmă credință, că n'o să aștepte nime dela mine nu mai știu ce felu de articoli, nici n'o să aștepte dela un provincialist, aceea ce ar avè drept să pretindă dela oamenii cărturari de pe la cetăți. Voi scrie dară lucruri de toate zilele. Și fiindcă eri pe când se nsera mergend cătră casă — me întelnisei cu un om beat, din naintea căruia vrënd se me feresc călcai într'o baltă, udându-me până la genunchi, — d'aceea o se încep și eu a scrie ceva despre beți și beutură. Dacă ar fi să te întelnesci pe toată ziua numai cu câte unul și cu câte doi oameni beți, li-ai ferî bun bucuos din cale, — dar numărul lor s'a sporit, s'a înmulțit într'atâta, încât numai să încătrău se te feresci ca să le faci cale. — Da, nu mai e glumă. Poporul nostru, pre care noi cărturarii ni-am dat a-l desmerda, adevă a-l împena și a-l împodobi cu laude încă și atunți, când îl vedem că nu lucră bine, numai pentru ca să nu ne perdem înaintea lui popularitatea noastră închipuită; — da acest popor a ajuns — mai ales prin patima beuturii de vinars la acea prăpastie, de unde până la peire nu mai este, decât o săritură bună. Cel ce nu-mi va crede, poftescă a face o preumblare d'a rëndul prin comitatele cele vecine, înțeleg pe acele, în cari

Și e întemeiată așteptarea, ca pacea să se subsemne cu posibilă grăbire, deoarece în timpul din urmă, împintenți de ilusia pentru întinderea teritoriului lor, au început să se misce și grecii.

Că între cele trei mari puteri și Italia domnesce cea mai deplină armonie, asta e — dize „N. fr. Presse“ — mai mult ca sigur; și astfel suntem în drept a crede, că ea va dura și atunci, când va fi vorba de desnodarea finală a acestei cestiuni delicate.

Nu fără interes este o scrisoare din Constantinopol, publicată în „Kölnische Zeitung“, care se ocupă cu ținuta puterilor în cestiunea uniunii bulgare. Puterile continentale nu prea au de gând să reducă starea țerilor bulgaro-rumeliote la poziția lor de mai înainte; din contră este o aplecare deosebită, ca dorințele popoarelor, întru cât numai s'ar putea, să nu fie jignite; și de când trupele principelui Alecsandru au raportat victoriile lor atât de neașteptate, s'a schimbat și opinia diplomației, tocmai ca și părerea Rusiei în favorul bulgarilor. Simpatiile Rusiei nu sunt în nici o contradicere cu intențiile Austro-Ungariei și a Germaniei, pe cari aceste voesc să le valideze în viitoriu față cu Rumelia răsăriteană. Vorba e numai de a se observa ca basă tratatul dela Berlin. Rumelia va primi un guvernator general propriu, care însă poate să coincidă în persoana principelui Bulgariei; mai departe bulgarii se vor bucura în afacerile lor vamale, financiare și statutare, după bunul plac al lor, chiar și în cas dacă aceste ar lua o direcțiune unionistă.

Va să dize cu alte cuvinte: unirea bulgarilor „de iure“ ca atare nu se recunoasce, dar „de facto“ ea se va inaugura prin aceea, că puterile nu vor fi în contra unei propuneri, care va cere pe principiile bulgar de guvern al Rumeliei, și că nu se vor amesteca în afacerile interne ale Bulgariei și Rumeliei, nici în cas dacă ele vor fi aședate în identice condiții de drept în ambele țeri.

Causa pentru care se pune un deosebit pond pe tratatul dela Berlin — continuă corespondentul diariului citat — este, ca să existe o basă de drept pentru situația ce se va crea în peninsula balcanică, ca astfel să nu poată veni ori-ce stat răpitoriu și să periclitizeze pacea europeană prin espectoratiunile sale, — și ca să fie împedecată Anglia de a sumuța pe continent statele singuratices una în protiva celeilalte, prin ce ea sieși mult folos, dar Europei întregi cele mai mari stricăciuni le face.

Tocmai scopul acesta, adevă de a nimici scopurile urmărite de Anglia, ar fi motivul principal, care a unit pe Rusia cu Austria de a stărui, într'acolo, ca basa situațiunei ce se va crea, să fie tratatul dela Berlin.

Eată câte-va sciri telegrafice dintre cele mai nou venite:

11 Decembre.

Sofia. — Crucea roșie a Bulgariei a primit dela președintele aceleiași instituțiuni din Petersburg suma de 100,000 franci. Coloana sanitară rusă va debarca la Lom-Palanca, de unde se va îndrepta spre Sofia.

Timpul e rece, neaua cade cu îmbelșugare. Ca măsură higienică, trupele fac exercițiu în toate zilele; de alt minteri, starea sanitară a armatei e minunată.

Belgrad. — La rëndul lor, sârbi s'ar fi plâns puterilor că, din raporturi sosite dela comandantul

poporul a purtat jugul iobăgiei de tristă memoria, — abată-se și pe la tîrgurile de săptămână de prin câte-va orășele din provinția, și nu me îndoiesc, îl va cuprinde jalea, de cele ce va fi silit să vadă.

Îți vine a crede că nu mai e lucru curat, că e chiar făcătura, când veți oameni din popor, cari până ieri alaltă-ieri erau cu stare, cu vite, cu moșie, ear astăzi zac fără leac de sfială cu zilele în cărciuma jidovească cea murdară și infectată; apoi muierea și copiii — goli și flămânzi ca vai de ei. Astea sunt tot fenomene rele, preste cari nu ne-ar fi iertat nouă cărturarilor a trece numai așa ușor la ordinea zilei. Dacă beția ce se lătesce între poporul nostru, ar lăsa după sine numai sărăcie, treacă ducă-se, — căci altă generațiune ar mai putea deși cu greutate ajunge la avere, — dar ce e mai trist patima beției ne enervează și demoralizează poporul vedend cu ochii. Luați-ve osteneala cu ocaziunea asentărilor ordinare, și veți vedea în locul flăcăilor celor voinici de odinioară, niște tineri umățiți cu pepturile înguste și fețe vestejite. Nu ne va costa multă osteneală pentru a ve putea convinge, că tot în măsura aceea, în care crește și se lătesce beutura, în aceeași proporțiune crește și corupțiunea; ear religiositatea și moralitatea scade și încă tare scade, și noi toți câți mai avem puține cunoștințe istorice din trecutul națiunei noastre, din timpii cei vechi

trupelor regale, bulgarii de îndată după încetarea ostilităților, ar fi trecut peste linia de demarcațiune.

Viena. — „Politische Correspondenz“ anunță, că marile puteri sunt de acord pentru a primi rolul de mijlocitoare, în ceea-ce privesce încheierea unui armistițiu între Sârbia și Bulgaria.

Îndată ce cele două părți beligerante le vor face cererea într'un mod formal, și vor declara, că se vor supune decisiunii ce va interveni, — puterile vor numi delegați militari, ce se vor duce la fața locului spre a determina o linie de demarcațiune și o zonă neutră.

Sofia. — În fața tăcerii persistente a guvernului sârbesc, guvernul princiar a remis puterilor o nouă notă, în care se cuprind declarațiunile următoare:

Sârbia caută numai ca să câștige timp pentru a reconstrui forțele sale slăbite.

Propunerile Sârbiei sunt inacceptabile, pentru că nu conțin oferta de a trata despre pace în timpul armistițiului propus.

Tragerea noiei linii de demarcațiune luând de basă punctele ocupate în ziua, în care comitele Khevenhüller a intervenit, va da loc la contestațiuni și neînțelegeri.

Fără încetarea ostilităților sârbi ar fi fost constrânși să evacueze teritoriul Vidinului.

Nota mai spune că situațiunea respectivă a celor două armate nefind egală, o evacuare reciprocă n'ar fi justificată.

Guvernul bulgar speră deci, că puterile vor exercita o presiune efectivă pentru a ajunge la concludsiunea încheierii unui armistițiu destinat a pregăti o pace onorabilă și durabilă, căci scopul principal al puterilor trebuie să fie a pune capăt acestui răsboi fratricid.

Din Bucovina.

Estras

din raportul societății politice „Concordia“, făcut în adunarea ei plenară din 29 Novembre a. c. ținută în sala magistratului din Cernăuți sub președintița profesorului Ioan I. Bumbac.

Dela întrunirea noastră cea mai de pe urmă pe piscurile Cecinei, în ziua de 9 August a. c. și până în 9 Novembre a. c. au trecut 3 luni de zile, adevă chiar un cuartal, după carele se cuve-ne, să ținem a II-a adunare plenară a societății politice „Concordia“.

Momentul potrivit însă încă nu sosise și pentru aceasta am convocat a II-a adunare plenară de abia pe astăzi în 29 Novembre, trimițend invitări în toate părțile și unghetele țerii, pe unde avem membrii, căci cu bucuria trebuie să Ve aducem la cunoscință, cumcă societatea noastră „Concordia“ și-a câștigat simpatii, amici și membri în toate districtele și meleagurile țerii noastre, și cumcă astăzi ne sunt amici chiar și aceia, cari la început erau reci față cu noi și se gândeau la înființarea unei a două societăți politice.

Această împregiurare este cel mai învederat semn, este cea mai bună dovadă, că societatea „Concordia“ s'a născut într'un moment fericit, a avut bună ursită și are mare viitoriu! Deși încă tineră și întrată de abia în al III-lea cuartal al existenței sale și deși începută din nimica și cu nimica, totuș numără ea astăzi mai multe sute de membri și

până în ziua de astăzi, scim prea bine, ce rol a avut și ce scut a fost religiunea pentru poporul nostru.

Avem prin unele comitate comune, încât numai după călindariu mai scii când e duminică și sârbătoare, — căci bisericile le affii goale goluțe. Dar unde e poporul, veți întreba? Unde să fie? La cărciumă la jupânul, vream să dize la „domnul“ — după cum îl titulează poporul, căci au trecut vremile de jupânie. Astăzi toți ovreii sunt titulați de domni și jidanele de doamne, până la balabusta cea din urmă. Nici nu știu cum ajunsei eu la titulaturile ovreilor? — căci dacă stăm să vorbim drept, apoi și altcum ei domnesc și stăpânesc ați lumea. În mâinile evreilor sunt ați banii și prin bani puterea și stăpânirea.

Lumea voia mai adăunățile de ai spăria pe evrei cu antisemitismul, — dar jidovul pe cât de fricos, pe atât și de șiret și cu minte, s'a știut afla la moment. Antisemitismul făcuse în anii trecuți mult svon și prin Ungaria, dar jidovul nu a retirat nici de „te-remtette“ unguresc, căci numai el scie pe câți nemeseși și aristocrați unguri îi are în catastich, și numai jidovul scie de ce treabă ar fi astăzi Ungaria fără de evrei?

(Va urma.)

Domnule Redactor! Joi (28 l. c.) a fost a doua prelegere literară a femeilor române de aici.

DL prof. Iosif Macsim a preles despre telefon. D-sa a spus într-o limbă, cât se poate mai simplă și ușoară, istoricul telefonului, descrierea lui și principiile, pe cari se bazează el.

Ca încheierea prelegerei s'au mai făcut unele experimente cu mașina dinamo electrică. — Prelegerea, începând dela 7 oare, a ținut până aproape de 10 oare seara.

* (Foc.) Primim din comuna Șimon următoarea scrisoare: „Un eveniment înfricoșat s'a întâmplat în noaptea de 26—27 Novembre st. v. a. c. în comuna noastră Șimon, cercul Branului; și adevărat având iubitul și veteranul nostru paroch Ioan Moșoi o proprietate de munte către vama Guțanului, așa numită Pleașa, posedând pe teritoriul aceleia mai mult fân și adăpoastele (grajdurile) de lipsă pentru închiderea vitelor, servitoriul seu George Țibriș, care servește mai bine ca de 7 ani la veteranul paroch, om aproape la 60 ani, a umblat după cum se afirmă fără grije, și așa din cauza lui s'a aprins grajdul și din toate vitele cu coarne câte au fost acolo la număr 30, abia au scăpat vre-o 8 capete din cele mai mici ce n'au fost legate, celelalte toate s'au prefăcut în cenușă.

Te lua groaza dle Redactor, când se uita omul la acea privești îngrozitoare; sciind și acea, că era o rassă dintre cele mai bune și frumoase.

Ne doare inima dle Redactor, vădând pe bietul nostru paroch suferind astfel de pagube, fiind încungiuat de o familie numeroasă și îngrijiat tare de buna educațiune a filor sei, suferind nu de mult în anul 1877 toamna, o daună de aproape 5000 fl., cauzată prin jefuirea casei de peatră pe o fereastră.

* (Proiectul de budget pe 1886—1887 al României.) În săptămâna trecută s'a împărțit deputaților proiectul de lege pentru ficșarea veniturilor și chieltuiei statului pe esercițiul 1886—1887. Eată ce țiece espunerea de motive:

Proiectul de budget general pe esercițiul 1886-1887 se presintă la venituri și la chieltuiei cu un adaos de lei 2,606,241, bani 50, asupra prevederilor budgetului anului curent; prin urmare conține la venituri și chieltuiei suma de lei 132,724,461, — bani 94.

Afară de câte va mici adause la veniturii din contribuțiuni directe, cari provin din rezultatele recensământului ce a avut loc anul acesta și înscrierea din nou a sumei de 8,000,000 lei ca evaluațiuni din monopolul vânderei beuturilor în comunele rurale și monopolul fabricării și vânderei chibriturilor, pentru cari se vor presenta proiectele de legi necesare, toate celelalte venituri sunt reduse sub cifra evaluațiunilor anului curent.

La chieltuiei, adausul este la bugetul datoriei publice cu lei 3,175,286, bani 22, în vederea urcării agiului și a creșterii anuităței rentei amortisabile 5 la sută, emisă în anul acesta pe basa diferitelor legi pentru esecutarea lucrărilor publice autorizate de dênsele, și la ministeriul instrucțiunei publice cu lei 106.082 provenind din scrierea gradațiunilor ce urmează a se acorda cu începerea anului 1886, și alte chieltuiei obligatorii.

Budgetele celorlalte ministere sunt reduse. „Românul.”

Loterie.

Sâmbătă 12 Decembre.

Table with lottery results for Timișoara and Viena, showing numbers and amounts.

Nr. 1341.

[1212] 1—1

Nr. 722.

[1211] 3—3

Publicațiune.

În procesul divorțial dintre Maria Totoroagă și Nicolae Secărea, ambii gr. or. din Tâlmăcel, Preavenatul Consistoriu archidieceșan dto 12 Novembre a. c. Nr. 5201 a adus sentința cu divorțiu total din motivul pribegirii lui Nicolae Secărea, — ce-eace conform ș-fului 124 din regulamentul pentru procedura judecătorească în cause matrimoniale se aduce la cunoscința publică.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sibiiului.

Sibiiu, 29 Novembre 1885.

Simeon Popescu, protopresbiter.

EDICT.

Ioan Cărată, gr. or. din Topârcea, protopresbiteratul Seliștei, carele din anul 1865 a părăsit cu necredința pre legiuita sa soție Marian. Lăpădat gr. or. tot din Topârcea, fără a se sci ubicațiunea lui, se citează prin aceasta ca în termin de trei luni dela prima publicare a acestui edict, să se prezenteze înaintea subscrisului, căci la din contră procesul divorțial intențat de soția sa, se va pertracta și în absența lui.

Seliște, 25 Novembre 1885.

Dr. Nicolae Maier, protopresbiter.

Advertisement for MANTAUE DE ÎNVĚLIT (Woolen Coats) for ladies, featuring an image of hands and text describing the quality and price of the garments.

Mersul trenurilor pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Novembre 1885.

Large railway schedule table with multiple columns for routes (Budapesta-Predeal, Predeal-Budapesta, etc.), train types (Tren de persoane, Tren accelerat, etc.), and departure/arrival times.

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.